

UCHWAŁA NR IV/ 42 /2019
RADY GMINY STARA DĄBROWA
z dnia 22 lutego 2019 r.

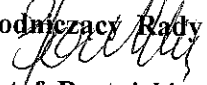
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019- 2024

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349, 1432 i 2500) w związku z art. 6 ust. 2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019- 2024, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stara Dąbrowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Krzysztof Bartnicki

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust.1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018r. poz.1508, ze zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r.

o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz.2137),

Z kolei do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym w szczególności opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (art.6 ust.2. pkt. 1 w/w ustawy).

Zważywszy na fakt, iż przemoc jest znacznym problemem, który rzutuje na funkcjonowanie wszystkich osób w rodzinie, a tym samym na społeczność lokalną celowe jest przyjęcie powyższej uchwały.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

I. Wstęp

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody” [Nowakowska, Przemoc kobiet w rodzinie, Wwa 2008, s. 21]. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [Sasał, Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie 2005 r., s. 16–19].

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

1. Rodzaje przemocy:

- 1) przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia, tj. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, nieudzielenie koniecznej pomocy itp.
- 2) przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności, tj. wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.
- 3) przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu, tj. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu lub pożywienia, stosowanie gróźb, itp.
- 4) przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy, tj. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwia niepodjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.

5.) zaniechanie – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2018r. r. poz. 1600 z późn. zm).

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie. Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Stara Dąbrowa ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2019–2024. W miarę potrzeb i sytuacji społeczne zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

II. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Stara Dąbrowa

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na terenie Gminy Stara Dąbrowa przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różny statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi. Ofiary przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Zależność ta może mieć wymiar psychiczny, fizyczny i ekonomiczny.

Najczęstszym objawem u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych. Bardzo często bezradność rozwija się na bazie życiowych doświadczeń, tak wyniesionych z dzieciństwa (przemoc fizyczna, napaść seksualna lub molestowanie, sytuacje traumatyczne – śmierć lub rozwód rodziców, alkoholizm, choroba bliskich, kłopoty w nauce, problemy zdrowotne), jak i wyniesionych ze związków w życiu dorosłym (przemoc, patologiczna zazdrość, gwałt, przymuszanie do nieakceptowanych form współżycia, groźby). Nakładanie się na siebie niekorzystnych doświadczeń odgrywa istotną rolę w powstaniu i ujawnianiu się syndromu wyuczonej bezradności. Ofiara przemocy, jeżeli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

III. Cele programu

1. Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Stara Dąbrowa,
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

2. Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Stara Dąbrowa,
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,

5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

3. Cele szczegółowe programu:

- 1) zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) zapewnienie sposobu ochrony ofiar przemocy w rodzinie i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą,
- 3) podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie,
- 4) podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

4. Cele szczegółowe będą realizowane przez:

- 1) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- 2) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- 3) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- 4) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 5) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- 6) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- 7) zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”,
- 8) występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 9) udział w działaniach edukacyjno – informacyjnych,
- 10) nawiązanie współpracy z instytucjami z terenu województwa Zachodniopomorskiego zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy (np. PCPR Stargard, Caritas Stargard, Dom Samotnej Matki w Poczerninie)
- 11) pomoc społeczna,
- 12) edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw,
- 13) informowanie o możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnika i psychologa,
- 14) podnoszenie wiedzy w społeczności lokalnej w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez rozpowszechnianie ulotek, materiałów edukacyjno – informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie,
- 15) prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki,
- 16) współuczestnictwo w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 17) uczestnictwo w szkoleniach, doradztwie, warsztatach, konferencjach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty, (szkolenia wspólne i resortowe),
- 18) organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład Zespołu.

IV. Założenia Programu

1. Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

V. Program jest spójny z Programami:

1. Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
2. Gminnym Systemem Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną,
3. Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stara Dąbrowa na lata 2018 -2026,
4. Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:
ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.),
ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018r. poz. 2137).

VI. Zasoby Gminy Stara Dąbrowa w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
 - 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - 2) Posterunek Policji,
 - 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - 4) Zakład Opieki Zdrowotnej,
 - 5) Parafie,
 - 6) Placówki oświatowo – wychowawcze,
 - 7) Organizacje pozarządowe,
 - 8) inne, w zależności od gminy.

VII. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

1. Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
2. Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
3. Dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią, otwartość i chęć współpracy specjalistów,
4. Silne więzi rodzinne,
5. Chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VIII. Zagrożenia w realizacji zadań:

1. Stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
2. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
3. Brak współpracy rodziny w zakresie przezwycięzania kryzysów,
4. Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
5. Ubóstwo,
6. Brak infrastruktury socjalnej w gminie,
7. Brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
8. Brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

IX. Realizatorzy celów Programu.

1. Policja,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
5. Przedstawiciele oświaty,
6. Przedstawiciele ochrony zdrowia.
7. Kurator sądowy.
8. Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej w Parlinie.

Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 marca każdego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego pod jego nieobecność zastępować będzie Pani Kierownik GOPS.

Sprawozdawczość

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie do dnia 30 kwietnia każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Stara Dąbrowa.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust.1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018r. poz.1508, ze zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r.

o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz.2137),

Z kolei do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym w szczególności opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (art.6 ust.2. pkt. 1 w/w ustawy).

Zważywszy na fakt, iż przemoc jest znacznym problemem, który rzutuje na funkcjonowanie wszystkich osób w rodzinie, a tym samym na społeczność lokalną celowe jest przyjęcie powyższej uchwały.